

N:o 146.

Af herr **O. W. Redelius**, om skrifvelse till Kongl. Maj:t med begäran om framläggande af förslag till lag angående sådana bevis, som det skall åligga presterskapet att utfärda.

Kongl. Maj:ts förordning den 11 juli 1753 föreskrifver » — — att så snart någor för begånget brott gripes, skall wederbörande Kronobetient taga skrifteligt bevis af presterskapet — — —, hurudan hans kunskap i Christendomen är, samt huru hans lefverne och förhållande varit, hvilket bevis bör, tå then brottslige för rätta ställes, hos Domaren ingifvas och sedan ransakningen åtfölja — — » etc. 1863 den 10 april utfärdade kongl. fängvårdsstyrelsen sitt bekanta cirkulär (se n:o 17 i 1863 års författningssamling), hvori begäres » — — ej mindre att Domkapitlen måtte uppmana vederbörande presterskap, att, rörande häktade personer, utfärda fullständiga prestbevis i enlighet med det formulär, som här efteråt meddelas, än äfven att Kongl. Maj:ts samtliga Befallningshafvande behagade tillse, det fullständigt prestbetyg, rörande häktad person, må vara anskaffadt — — » etc. 1865 den 20 januari utfärdades kongl. förordning angående förändrade stadganden i afseende på fräjdbevis, hvori förklaras, » — — att i de fall, då enligt särskilda författningar, det är presterskapet anbefaldt att meddela betyg om personers frejd, dermed allenast förstås intyg, huruvida den ifrågavarande personen, vid den tid, då frejdbetyget meddelas, är i följd af domstols utslag, deri ändring ej skett, förlustig medborgerligt förtroende för alltid eller på viss tid, i hvilket fall betyget skall innehålla uppgift såväl om dagen, då utslaget blifvit gifvet, som, der detsamma ej meddelats af Kongl. Maj:t, om tiden, hvarinom besvär deremot skolat anföras; dock att prestbevis, som för flyttning

från en församling till annan meddelas, jemväl skall, med afseende å kyrkotukten, innehålla, ej allenast huruvida den ifrågavarande personen då är, i följd af begånget brott, från delaktighet i den Heliga Nattvarden utestängd eller, genom domstols utslag, blifvit för brott under framtiden ställd, än äfven huruvida den flyttande är vorden enligt kyrkolagen varnad att från Nattvarden sig afhålla, eller vid den tid, då betyget utfärdas, är ställd under sådan kyrkotukt, som enligt kongl. förordningen den 21 mars 1862 af kyrkorådet utöfvas — —» etc.

Uppenbart är, att denna 1865 års förordning skiljer emellan *fräjdbevis* och *flyttningsbevis*, så att det senare skall innehålla mer än det förra, i följd hvaraf fräjdbevis icke kan kallas »*fullständigt*» prestbevis, då det icke får innehålla allt, hvad i ett flyttningsbevis skall meddelas. Häraf framgår, att den ej blott hos prester, men äfven hos domstolar och enskilde gängse föreställningen om skilnad emellan *fräjdbevis* och *fullständigt* prestbevis icke är uppfunnen af presterna, men är grundad i författningarna. Tillämpningen har ock blifvit derefter. Domstolar hafva äfven efter år 1865 ansett sig oförhindrade att affordra presterna och de senare att meddela fullständigt prestbevis enligt fångvårdsstyrelsens ofvannämnda formulär. Ja, ännu 1892 har, så vidt man kan sätta tro till tidningsuppgifter, domstol affordrat prest sådant bevis.

Men den ändring har inträdt efter den 3 mars 1891, att presterna numera vägra att meddela dylikt bevis. 1891 den 3 mars meddelade nämligen Kongl. Maj:ts utslag i ett särskildt, af Riksdagens justitieombudsman mot en viss prest anhängiggjort mål, för det presten, sedan häradsrätten genom utslag affordrat honom fullständigt prestbevis, meddelat ett sådant i hufvudsaklig öfverensstämmelse med ofvannämnda formulär, i hvilket utslag ogillats det förfarandet som öfverklagats, att presten i beviset intagit mer angående den åtalade personens lefverne, än blott hans vid tillfället egande fräjd.

Om nu den ifrågavarande personen, för hvilken det klandrande beviset utfärdades, vid tillfället varit *häktad*, så hade nämnda Kongl. Maj:ts utslag den 3 mars 1891 varit ett viktigt prejudikat i fråga om lagligheten att enligt *domstols utslag* meddela *fullständigt* prestbetyg för *häktad* person, i enlighet med 1863 års formulär. Men olyckligt för denna frågas bedömande, var *icke* personen i fråga *häktad* vid omskrifna tillfälle. Derföre faller åtalet och domen i fråga *utanför* spörsmålet, huruvida fångvårdsstyrelsens cirkulär af 1863 för *närvarande* kan anses gällande. Att domstol ännu 1892 kan affordra prest fräjdbevis i enlighet dermed, och en

Konungens befallningshafvande häri går domstolen tillhanda, så vida tidningsnotisen är riktig; detta vittnar om, att myndigheter ännu finnas, som anse 1863 års cirkulär ännu gällande. Om så skulle vara förhållandet, det jag dock icke tror, så skulle vi hafva tre så i materielt som i formelt hänseende skiljaktiga prestbevis, hvori vitsord om fräjd kan och bör förekomma:

1:o. Fräjdbevis	} enligt 1865 års förordning,
2:o. Flyttningsbevis	
3:o. »Fullständigt» prestbevis för <i>häktad</i> person enligt 1753 och 1863 års cirkulär, då <i>domstol</i> sådant fordrar.	

Att icke heller allmänna meningen är på det klara i denna sak, det visar sig af det faktum, att prest klandras både då han *meddelar* och då han *icke meddelar* sådant betyg, som här ofvan under n:r 3 förmäles.

En så viktig sak, som intyg angående en persons fräjd, bör icke få bero på administrativt godtycke. Allmän *lag* bör bestämma, hurudana fräjdbevis skola meddelas för olika ändamål och under olika förhållanden. Men i samma författning, hvori lagstadgas angående fräjdbevis, torde ock, af lätt insedda skäl, böra inrymmas bestämmelser om *alla* slags bevis, som det tillkommer presterskapet att å embetets vägnar utfärda för olika ändamål, ej mindre på begäran af offentlig myndighet, än äfven på begäran af enskilde.

På grund af det anförda tager jag mig friheten föreslå,

att Riksdagen måtte besluta, att i skrifvelse till Kongl. Maj:t anhålla, det täcktes Kongl. Maj:t låta utarbета och för Riksdagen framlägga förslag till *lag*, angående alla sådana bevis, som det åligger presterskapet att utfärda.

Stockholm den 30 januari 1892.

O. W. Redelius.